

Javna agencija Republike Slovenije za energijo
Strossmayerjeva ulica 30
2000 Maribor

Šifra: 521-10/2005/PS-28
Datum: 27. 3. 2006

Javna agencija Republike Slovenije za energijo (v nadaljnjem besedilu: organ) izdaja na podlagi določb 84. člena, 2. alinee četrtega odstavka 87. člena in 88. člena Energetskega zakona (Ur. l. RS, št. 26/05, uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: EZ), v zvezi z zahtevo za odločanje zoper onemogočanje plačevanja omrežnine za upravičene odjemalce, ki jo je po zakonitem zastopniku,, vložila, naslednjo

ODLOČBO

1. Zahteva za odločanje zoper onemogočanje plačevanja omrežnine za upravičene odjemalce, ki jo je vložila, **se zavrne.**
2. Posebni stroški postopka za izdajo te odločbe niso zaznamovani.

Obrazložitev:

..... (v nadaljnjem besedilu: stranka), je dne 6. 6. 2005 po svojem zakonitem zastopniku, na organ vložila pisno zahtevo za odločanje – »pritožbo« zoper onemogočanje plačevanja omrežnine za upravičene odjemalce, št. 229/05 z dne 2. 6. 2005. V svojem zahtevku stranka navaja, da je na sistemskega operaterja distribucijskega omrežja (v nadaljnjem besedilu: nasprotna stranka), dne 21. 4. 2005 vložila dopis v zvezi z obračunom omrežnine. Iz navedenega dopisa izhaja, da želi stranka za svoje odjemalce električne energije obračunavati uporabo elektroenergetskih omrežij skupaj s porabljeno električno energijo, zaradi česar predlaga nasprotni stranki, da jim posreduje podatke za izdelavo računa za omrežnino oziroma posreduje ustrezno pogodbo. V nadaljevanju zahtevka stranka navaja, da so dne 23. 5. 2005 s strani nasprotne stranke prejeli negativen odgovor ter da jim s tem, ko nasprotna stranka zavlačuje oziroma ne želi posredovati podatkov o omrežnini in ne izstavlja račune za omrežnino njim, da bi jo lahko plačali in jo zaračunali upravičenim odjemalcem s katerimi ima stranka tak dogovor, krši 17. in 27. člen Akta o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine in metodologije za določitev omrežnine za elektroenergetska omrežja (v nadaljevanju Akt) in 10. člen Zakona o preprečevanju in omejevanju konkurence.

Na podlagi dopisa organa, šifra 521-10/2005/PS-28 z dne 13. 6. 2005 je stranka posredovala aneks k pogodbi o prodaji električne energije z dne 4. 4. 2005, iz katerega v 1. členu izhaja, da stranki soglašata, da lahko dobavitelj električne

energije stranki obračunava uporabo elektroenergetskih omrežij po ceni, ki jo določa pravilnik o določitvi cen za uporabo elektroenergetskih omrežij in kriterijih za upravičenost stroškov oziroma vse spremembe in dopolnitve omenjenega pravilnika na istem računu, kot je obračun elektrike.

Skladno z določbo 140. in 146. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. l. RS, št. 22/05 – uradno prečiščeno besedilo, 119/05; v nadaljnjem besedilu: ZUP) je organ pozval nasprotno stranko, da se pisno izreče o vseh dejstvih in okoliščinah in predloži dokaze. Nasprotna stranka je z dopisom št. 2/35112/2005-mag.BK/BT z dne 20. 6. 2005 podala svoj odgovor, v katerem je predhodno navedla, da prereka stvarno pristojnost upravnega organa o odločanju o predmetni pritožbi, saj se po njihovem mnenju pritožba vsebinsko ne nanaša na področje, ki ga EZ uvršča pod upravno jurisdikcijo organa na prvi stopnji. V nadaljevanju je nasprotna stranka podala pavšalen odgovor in sicer da sistemski operater distribucijskega omrežja skladno z 18. členom Akta pri obračunu omrežnine upošteva razvrstitev odjemalca v odjemno skupino ločeno za vsako prevzemno-predajno mesto, da uvrsti odjemalca v odjemno skupino glede na napetostni nivo prevzemno-predajnega mesta in vrsto odjema, ter da se odjemalcem, ki se jim moč meri, odjemna skupina določi na podlagi letnih obratovalnih ur. Skladno s 37. členom Akta sistemski operater distribucijskega omrežja mesečno posreduje sistemskemu operaterju prenosnega omrežja in organu izvirne podatke o odjemalcem zaračunanih močeh in količinah električne energije. Kot navaja nasprotna stranka v nadaljevanju je vse navedeno podlaga za izstavitve računa za omrežnino.

Organ je na podlagi 102. in 154. člena ZUP razpisal narok za ustno obravnavo, na katerega je povabil obe stranki postopka.

Na ustni obravnavi z dne 14. 7. 2005 je pooblaščenec nasprotne stranke navedel, da skladno s 15. členom ZUP-a prereka stvarno pristojnost organa za odločanje na podlagi 88. člena EZ v zadevi vloge – pritožbe stranke zaradi onemogočanja plačevanja omrežnine za upravičene odjemalce. Prav tako skladno z 42. členom ZUP-a prereka sposobnost tožnika biti stranka v postopku, saj ni izkazal, da je uporabnik omrežja po 88. členu EZ lahko stranka v postopku pred organom. V nadaljevanju je pooblaščenec nasprotne stranke navedel, da iz previdnosti prerekajo tudi navedbe, da imajo odjemalci stranke drugačne stroške kot odjemalci nasprotne stranke. Nasprotna stranka namreč izdaja vsem odjemalcem dva računa, tako omrežninskega kot za nakupljeno energijo. Bančnih stroškov plačila so oproščeni v primeru plačila preko blagajn nasprotne stranke. Stvar vsakega posameznega odjemalca pa je, za kakšen način plačila obveznosti se odloči. Ob vpogledu dokazila - aneksa št. 1 k pogodbi št. 19378/2005 z dne 20. 6. 2005 je pooblaščenec nasprotne stranke navedel da to ni pooblastilo, ki bi ga dala stranki nasprotna stranka, ker gre za komercialno pogodbo in ne pogodbo v smislu pogodbe o dostopu do omrežja, katero skleneta pristojni sistemski operater in uporabnik distribucijskega omrežja. V nadaljevanju je pooblaščenec nasprotne stranke še navedel, da je skladno s 161. členom Navodila o sistemskem obratovanju distribucijskega omrežja za električno energijo uporabnik distribucijskega omrežja sistemskemu operaterju distribucijskega omrežja dolžan plačati pogodbeno zagotovljeni dostop do omrežja na podlagi veljavne pogodbe o dostopu. Po njihovem mnenju, želi stranka poseči v razmerje med sistemskim operaterjem in uporabnikom omrežja, kot je določeno v Pogodbi o dostopu in na ta način želi enostransko razpolagati z

zahtevki posameznih odjemalcev. Samo dejstvo, da ima z njimi sklenjen aneks, še ne pomeni, kot navaja pooblaščenec nasprotne stranke, da je nasprotna stranka kot pogodbeni stranka v pogodbi o dostopu do omrežja dolžna spremeniti način plačevanja omrežnine, ki teče enako za vse odjemalce na območju omrežja sistemskega operaterja nasprotne stranke. Pooblaščenec nasprotne stranke še navede, da je delež odjemalcev stranke zanemarljiv z deležem vseh ostalih trgovcev, ki oskrbujejo odjemalce na njegovem območju. Sama sprememba načina plačevanja omrežnine bi od sistemskega operaterja terjala drugačno organizacijo tako v smislu kadrov kot v smislu informacijske podpore. Stroški te reorganizacije bi pa bili v vsakem primeru večje, kot so stroški bančne provizije posameznega odjemalca, ki ima tudi drugo možnost, da se jih izogne.

Stranka je na ustni obravnavi navedla, da je dogovor, katerega imajo sklenjenega z upravičenimi odjemalci glede plačevanja omrežnine, razviden iz priloženega aneksa št. 1 k pogodbi št. 19378/2005 o prodaji električne energije. V nadaljevanju je stranka navedla, da želijo, da jim nasprotna stranka posreduje take podatke, iz katerih bi lahko obračunali tudi omrežnino, to pa so: začetno stanje, končno stanje, konstanta, obračunska moč in cene za omenjene postavke. Stranka še navede, da je bila ta zahteva dana na podlagi določb 17. člena in 27. člena Akta, saj 17. člen Akta govori, da odjemalec ali v njegovem imenu dobavitelj ali drugi pooblaščenec plačuje omrežnino, zaradi česar imajo, kot navaja stranka vso pravico, da zahtevajo plačevanje omrežnine v imenu odjemalcev.

Organ je v upravnem postopku odločil in v navedeni zadevi izdal odločbo, šifra 521-10/2005/PS-28 z dne 9. 8. 2005, s katero je zahtevo za odločanje zavrnil. Stranka se je po svojih pooblaščenih, dne 29. 8. 2005 pritožila iz razloga napačne uporabe materialnega prava. Ministrstvo za gospodarstvo je kot drugostopni organ izdalo odločbo, št. 360-63/2005 z dne 14. 11. 2005 s katero je odločbo tukajšnjega organa odpravilo in mu zadevo vrnilo v ponovni postopek. Ministrstvo je v svoji odločbi zaključilo, da pritožba ni utemeljena, vendar je po uradni dolžnosti skladno z drugim odstavkom 247. člena ZUP ugotovilo, da je bil kršen materialni zakon.

Organ je ponovnem postopku ponovno preučil vse navedbe obeh strank v postopku, predložena dokazila in zahtevo stranke. V obravnavani upravni zadevi je bilo potrebno ponovno razjasniti stališča, ki jih je stranka podala v svoji zahtevi in sicer predvsem:

- ali je sistemski operater distribucijskega omrežja dolžan posredovati podatke o omrežnini stranki kot dobavitelju, da lahko le-ta obračuna omrežnino svojim odjemalcem in če je, kateri so tisti podatki, ki so stranki nujno potrebni za obračunavanje omrežnine in
- ali lahko sistemski operater distribucijskega omrežja izstavlja račune za omrežnino plačniku, ki želi »zaračunati« omrežnino in elektriko na istem računu.

EZ v 7. alineji 23.a člena določa, da je sistemski operater distribucijskega omrežja odgovoren za zagotavljanje potrebnih podatkov upravičenim odjemalcem, da lahko učinkovito uveljavijo dostop do omrežja, pri čemer je potrebno dostop do omrežja razumeti kot učinkovito uporabljanje energetskega

omrežja za odjem ali oddajo dogovorjene količine električne energije ob dogovorjenem času (10. alineja 4. člena EZ). Stranka se skladno z določili EZ šteje za upravičenega odjemalca. Upravičeni odjemalci so vsi odjemalci, torej vse pravne ali fizične osebe, ki so na pogodbeni osnovi oskrbovane z energijo ali gorivi za lastno rabo ali za nadaljnjo prodajo (25. alineja 4. člena EZ), ki lahko prosto izbirajo dobavitelja po določbah EZ (49. alineja 4. člena EZ).

Določba 40. člena Uredbe o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnosti systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije in gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem (Ur. l. RS, št. 117/04; v nadaljnjem besedilu: Uredba GJS) določa, da se vse naloge in dejavnosti, ki predstavljajo javno službo dejavnost systemskega operaterja, financirajo iz omrežnine, ki jo plačujejo uporabniki omrežja systemskega operaterja distribucijskega omrežja in drugih virov. Systemski operater pridobiva prihodek iz omrežnine in ostalih prihodkov. Višino omrežnine in način njenega obračunavanja ter plačevanja določa agencija v skladu s 87. členom EZ. Na podlagi te določbe je organ izdal Akt o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine in metodologije za določitev omrežnine za elektroenergetska omrežja (Ur. l. RS, št. 84/04; v nadaljnjem besedilu Akt I - veljavnost do 31. 12. 2005), ki je veljal v času vložitve predmetnega zahtevka in je v 17. členu določal, da odjemalec ali v njegovem imenu dobavitelj ali drug odjemalčev pooblaščenec plačuje omrežnino systemskemu operaterju, pristojnemu za prevzemno-predajno mesto in da systemski operater obračuna uporabo omrežja na podlagi obračunskih elementov (obračunska moč, izmerjena prevzeta električna energija in prekomerna prevzeta jalova energija). 18. člen Akta I je določal, da pri obračunu systemski operater upošteva razvrstitev odjemalca v odjemno skupino ločeno za vsako prevzemno-predajno mesto. Systemski operater uvrsti odjemalca v odjemno skupino glede na napetostni nivo prevzemno-predajnega mesta in vrsto odjema. Odjemalcem, ki se jim moč meri, se odjemna skupina določi na podlagi letnih obratovalnih ur. Glede plačevanja omrežnine je Akt I v 27. členu določal, da odjemalec ali v njegovem imenu dobavitelj ali drug pooblaščenec plača systemskemu operaterju omrežnino v petnajstih dneh od datuma izstavitve računa, če zakon ali podzakonski predpis ne določa drugače. Akt I je nadalje v zvezi s izkazovanjem cene za omrežnino v 30. členu določal, da se upravičnim odjemalcem na računih omrežnina izkazuje ločeno od vseh drugih obračunskih elementov. Glede financiranja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja je Akt I v 35. členu določal, da se gospodarska javna služba systemskega operaterja distribucijskega omrežja financira v skladu s predpisi, ki urejajo izvajanje gospodarske javne službe s področja distribucije električne energije.

Agencija je dne 27. 12. 2005 izdala Akt o določitvi metodologije za obračunavanje omrežnine in metodologije za določitev omrežnine in kriterijih za ugotavljanje upravičenih stroškov za elektroenergetska omrežja (Ur. l. RS, št. 121/05; v nadaljnjem besedilu: Akt II) z veljavnostjo od 1. 1. 2006 dalje. Akt II v 89. členu določa, da z dnem začetka uporabe tega akta preneha veljati Akt I. Akt II v določbi 19. člena glede obračunavanja omrežnine določa, da systemski operater obračuna omrežnino na podlagi obračunskih elementov (obračunske moči, izmerjene prevzete električne (delovne) energije in čezmerno prevzete jalove energije). Akt II nadalje v 33. členu določa, da končni odjemalec ali v njegovem imenu dobavitelj ali drugi pooblaščenec plača systemskemu operaterju omrežnino v 15 dneh od datuma izstavitve računa. V zvezi s prihodkom iz

naslova omrežnine pa Akt II v 67. členu določa, da se gospodarska javna služba sistemskega operaterja prenosnega in distribucijskih omrežij financira v skladu s predpisi, ki urejajo izvajanje gospodarske javne službe s področja prenosa in distribucije električne energije. Smiselno je tako razumeti tudi določbo 40. člena Uredbe GJS. 68. člen Akta II pa določa, da storitve, ki jih izvaja sistemski operater in katerih stroški niso pokriti iz omrežnine, tako imenovane nadstandardne storitve sistemski operater zaračuna posebej. Cenik nadstandardnih storitev objavi sistemski operater na svoji spletni strani. Storitve, ki jih izvaja sistemski operater in katerih stroški so kriti iz omrežnine, tako imenovane standardne storitve, objavi agencija na svoji spletni strani.

Glede na to, da je bila zahteva vložena v času veljavnosti Akta I organ pa izdaja odločbo v ponovnem postopku v času veljavnosti Akta II, je pri presoji uporabil tako določbe Akta I, ki so veljale v času vložitve zahteve, kot tudi določbe Akta II, ki veljajo od 1. 1. 2006 dalje.

Uredba GJS v drugem odstavku 32. člena tudi določa, da je SODO dolžan vsakemu uporabniku in dobavitelju električne energije sporočiti merilne podatke, ki jih le-ta potrebuje za obračun dobavljene električne energije.

V obravnavani upravni zadevi, je iz predloženega dokaza v 1. členu Aneksa št. 1 k pogodbi št. 19378/2005 o prodaji električne energije z dne 4. 4. 2005 razvidno, da sta se pogodbeni stranki dogovorili, da lahko dobavitelj električne energije obračunava uporabo elektroenergetskih omrežij po ceni, ki jo določa pravilnik o določitvi cen za uporabo elektroenergetskih omrežij in kriterijih za upravičenost stroškov oziroma vse spremembe in dopolnitve omenjenega sklepa na istem računu, kot je obračun elektrike.

Iz konteksta 1. člena tega Aneksa je razumeti, da sta se pogodbeni stranki dogovorili, da stranka kot dobavitelj v imenu kupca oziroma svojega odjemalca obračunava uporabo elektroenergetskih omrežij in ne da obračunava omrežnino ali jo celo plačuje. Na podlagi 17. člena Akta I, ki je veljal v času vložitve zahteve, kakor tudi na podlagi 33. člena Akta II, ki velja od 1. 1 2006 dalje, lahko v imenu odjemalca omrežnino plačuje tudi dobavitelj ali druga pooblaščen oseba, pri čemer je potrebno besedo »plačuje« interpretirati dobesedno, kar pomeni, da lahko na podlagi pooblastila v imenu odjemalca nekdo drug le plačuje omrežnino sistemskemu operaterju distribucijskega omrežja, ne more pa je obračunati, saj je le-to v pristojnosti sistemskega operaterja distribucijskega omrežja.

V konkretnem primeru je nasprotna stranka dolžna stranki posredovati podatke, ki jih le ta potrebuje za realizacijo plačila elektrike in omrežnine v imenu svojih odjemalcev. Stranka lahko svojim odjemalcem na računih za električno energijo prikaže vrednost omrežnine v skladu z 2. točko 9. odstavka 21. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS št. 21/06 - uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu ZDDV) in tako svojim odjemalcem omogoči hkratno plačevanje porabljene električne energije in omrežnine stranki. Odjemalec, kot kupec električne energije v pogodbenem razmerju s stranko kot prodajalcem električne energije (pogodba o prodaji električne energije) pa nima pravne podlage oziroma nobene pravice, da pooblasti stranko za obračunavanje omrežnine, saj pooblastitelj lahko izda pooblastilo le za dejanja, ki spadajo v njegovo redno poslovanje. Na podlagi 17. člena Akta I in 19. člena Akta II je za

obračunavanje omrežnine pristojen sistemski operater distribucijskega omrežja in prenos te pristojnosti nikakor ne more biti predmet pooblastila med odjemalcem in dobaviteljem ali drugo pooblaščen osebo.

Na podlagi navedenega in v skladu z določili 23. a člena EZ organ ugotavlja, da je nasprotna stranka dolžna stranki posredovati le tiste podatke, ki jih stranka potrebuje za obračun dobavljene električne energije, saj iz 17. člena Akta, ki je veljal v času vložitve predmetnega zahtevka in 19. člena sedaj veljavnega Akta II jasno izhaja, da uporabo omrežja obračuna sistemski operater distribucijskega omrežja in ne odjemalec ali v njegovem imenu dobavitelj. Sistemski operater distribucijskega omrežja je dolžan skladno z 32. členom Uredbe GJS vsakemu uporabniku in dobavitelju električne energije sporočiti merilne podatke, ki jih le-ta potrebuje za obračun dobavljene električne energije in ne za obračun omrežnine, kot to zahteva stranka, saj je kot že navedeno obračunavanje omrežnine v pristojnosti sistema operaterja distribucijskega omrežja.

Glede zahteve stranke v delu, da želijo da jim sistemski operater distribucijskega omrežja izstavlja račune za omrežnino, da bo lahko le-ta »zaračunala« omrežnino in elektriko na istem računu organ ugotavlja, da dobavitelj tako v času veljavnosti Akta I kot tudi v času veljavnosti Akta II, lahko plačuje omrežnino v tujem imenu in za tuj račun, torej lahko končni odjemalec s pooblastilom zagotovi, da bodo računi, ki glasijo na njegovo ime prihajali na naslov stranke vendar lahko ti glasijo le na ime končnega odjemalca (v tem primeru uporabnika omrežja).

Organ ugotavlja, da stranka v obravnavani upravni zadevi ne razpolaga z ustreznim pooblastilom, ki bi ga skladno z določbo 17. člena Akta I, ki je veljal v času vložitve zahteve oziroma skladno z določbo 33. člena sedaj veljavnega Akta II morala pridobiti s strani svojih kupcev, da bi lahko v njihovem imenu in za njihov račun plačevala omrežnino. Kot že zgoraj navedeno obračunavanje omrežnine izhaja iz pristojnosti sistema operaterja distribucijskega omrežja in je odjemalec ne more prenesti na dobavitelja električne energije. To pooblastilo bi lahko dobavitelju električne energije podal samo sistemski operater distribucijskega omrežja.

Glede zahteve stranke, da je organ vezan na odločanje po določbah Zakona o preprečevanju in omejevanju konkurence (Ur. l. RS, št. 56/99; v nadaljnjem besedilu: ZPOmK) organ ugotavlja, da je pravilna navedba stranke, ko ugotavlja, da 3. člen EZ postavlja splošno načelo varstva konkurenčnosti na trgu energije in tudi kaj ureja in koga zavezuje ZPOmK. Vendar pa je za opravljanje nalog po ZPOmK ustanovljen poseben, neodvisen samostojen organ, tj. Urad za varstvo konkurence, ki izvaja nadzor nad uporabo določb ZPOmK. V primeru, da Stranka meni, da gre v konkretnem primeru za zlorabo prevladujočega položaja po ZPOmK, mora vložiti zahtevo za uvedbo postopka pred Uradom za varstvo konkurence.

Glede na navedeno je organ odločil tako kot izhaja iz prve točke izreka te odločbe.

Posebni stroški postopka niso nastali, zato je organ odločil tako, kot izhaja iz druge točke izreka te odločbe.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Ministrstvo za gospodarstvo, Kotnikova 5, Ljubljana v 15 dneh po prejemu odločbe. Morebitna pritožba se vloži pisno neposredno ali pošlje po pošti priporočeno ali pa da ustno na zapisnik pri organu, ki je izdal ta sklep. Pritožba mora biti kolkovana po tarifni številki 2 Zakona o upravnih taksah (Ur. l. RS, št. 40/04, ZUT-UPB1; v nadaljnjem besedilu ZUT) s 3.400,00 SIT upravne takse.

Upravna taksa za vlogo in odločbo po tarifni številki 1 in 3 ZUT v znesku 4.250.00 SIT je plačana in uničena na vlogi.

Postopek vodila:

Lidija Zupanc, univ. dipl. prav.

Direktorica:

Irena Glavič, univ. dipl. ekon.

Vročiti (s povratnico):

.....